

Założenia do opracowania koncepcji naliczania danych o imporcie i eksporcie towarów i usług, uwzględniającej wpływ zmiany metodologii, oparto na metodologii ESA 2010, podręczniku „Manual on goods sent abroad for processing”¹, metodologii gromadzenia i opracowania danych o międzynarodowej wymianie towarów i usług oraz Nomenklaturze Scalonej.

1. Koncepcja uwzględnienia zmiany metodologicznej dotyczącej obrotu uszlachetniającego na bazie danych o międzynarodowej wymianie towarów.

Poniżej przedstawiono założenia dotyczące obliczania skorygowanej wartości importu i eksportu towarów i usług z tytułu zmiany podejścia do prezentacji danych dla towarów podlegających procesowi uszlachetniania w wymianie międzynarodowej.

Przy opracowaniu algorytmów do opracowania danych wg tej koncepcji wykorzystano informacje zawarte w dokumencie „Goods sent abroad for processing”² oraz informacje o kodach rodzajów transakcji stosowanych w systemie statystyki handlu zagranicznego.:

import czynny - towar został przysłany do Polski w celu uszlachetniania albo naprawy; (kod transakcji: 41, 42 → X1)	eksport czynny - towar został odesłany do kraju zleceniodawcy po uszlachetnianiu albo naprawie; (kod transakcji: 51, 52 → X2)
import bierny - towar powrócił do Polski po uszlachetnianiu albo naprawie; (kod transakcji: 51 → Y2)	eksport bierny - towar został wysłany przez zleceniodawcę z Polski do uszlachetniania albo naprawy; (kod transakcji: 41, 42 → Y1)
Dy – opłata za usługę płatna nierezydentowi (Rozchody): <i>gdzie:</i> Dy = Y2-Y1 Dy > 0 to kraj jest importerem usługi	Dx – opłata za usługę otrzymana od nierezydenta (Przychody): <i>gdzie:</i> Dx = X2-X1 Dx > 0 to kraj jest eksporterem usługi

¹ „7th Meeting of the Directors of Macro-Economic Statistics” Luxembourg, 16 – 17 SEPTEMBER 2013, EUROPEAN COMMISSION, EUROSTAT (DMES/2013/09-08)

² *patrz.* Goods sent abroad for processing, Prepared by Anne Harrison (SNA editor), Rob Dippelsman (IMF) and No Havinga (UNSD); AEG issue number 40; BOPTEG issue number 14B; AEG paper SNA/M1.05/16; BOPCOM-5/21A; page 10

Opracowanie danych o wartości z obrotu uszlachetniającego w podziale na obrót czynny i bierny przeprowadzono na podstawie kodowania rodzajów transakcji stosowanego w statystyce handlu zagranicznego tj.:

- 41 dostawy mające na celu uszlachetnienie w ramach umowy (bez przeniesienia prawa własności), towary, które mają wrócić do początkowego państwa wysyłki,
- 51 dostawy następujące po uszlachetnieniu w ramach umowy (bez przeniesienia prawa własności), towary, które wracają do początkowego państwa wysyłki,
- 42 dostawy mające na celu uszlachetnienie w ramach umowy (bez przeniesienia prawa własności), towary, które nie mają wrócić do początkowego państwa wysyłki,
- 52 dostawy następujące po uszlachetnieniu w ramach umowy (bez przeniesienia prawa własności), towary, które nie wracają do początkowego państwa wysyłki.

Ogólną wartość towarów importowanych i eksportowanych obliczono poprzez wyłączenie ze statystyki towarowej handlu zagranicznego pozycji określonych kodami rodzaju transakcji „41”, „42”, „51” i „52”.

Ponadto w przypadku obliczeń dotyczących obrotu uszlachetniającego biernego nie odejmujemy transakcji o kodzie 52 „Dostawy następujące po uszlachetnieniu w ramach umowy (bez przeniesienia prawa własności), towary, które nie wracają do początkowego państwa wysyłki”, ponieważ w rzeczywistości jest to import towarów, których uszlachetnianie w żaden sposób nie dotyczy Polski. Jest to towar pochodzenia zagranicznego, uszlachetniony za granicą RP, natomiast do Polski został przysłany jako towar finalny niepodlegający dalszej procedurze uszlachetniania.

Bazując na danych międzynarodowego handlu towarami dla przeprowadzenia obliczeń przyjęto także, że:

- a) wysyłka do uszlachetnienia wyraża kwotę netto (wartość towaru)
- b) powrót po uszlachetnieniu wyraża kwotę brutto (wartość towaru + wartość usługi)
- c) różnica między wartością towaru po uszlachetnieniu i przed uszlachetnieniem zawiera w sobie wartość wszystkich zużytych surowców i materiałów (także tych, które nie były powierzone).

Zgodnie z przyjętymi powyżej założeniami obliczenie skorygowanych wartości importu i eksportu towarów i usług przebiegało wg poniższych algorytmów:

a) wartość importu towarów i usług korekcie:

$$NY = Y + Dy + Uy = Y + (Y2-Y1) + Uy$$

gdzie:

NY – nowa wartość importu towarów i usług,

Y – import towarów (*bez towarów w procedurze uszlachetnienia*),

Dy – zapłata za usługi uszlachetniania i napraw otrzymana przez **nierezydenta** (rozchód dla rezydenta),

Y1 – wartość eksportu towarów do uszlachetniania,

Y2 – wartość importu towarów po uszlachetnianiu.

Uy – wartość importu usług ogółem.

b) wartość eksportu towarów i usług po korekcie:

$$NX = X + Dx + Ux = X + (X2-X1) + Ux$$

gdzie:

NX – nowa wartość eksportu towarów i usług,

X – eksport towarów (*bez towarów w procedurze uszlachetnienia*),

Dx – zapłata za usługi uszlachetniania i napraw otrzymana przez **rezydenta** (przychód),

X1 – wartość importu towarów do uszlachetniania,

X2 – wartość eksportu towarów po uszlachetnianiu.

Ux – wartość eksportu usług ogółem.

Następnym krokiem w opracowaniu koncepcji wykorzystania jedynie danych z zakresu międzynarodowej wymiany towarów dla zestawienia informacji o usługach obrotu uszlachetniającej jest przygotowanie algorytmów pozwalających uzyskać dane w podziale na usługi obrotu uszlachetniającego oraz usług napraw i konserwacji dóbr ruchomych (bierne i czynne). Zgodnie z tą potrzebą przyjęto następujące rozwiązania:

a) usługi napraw i konserwacji dóbr ruchomych w imporcie i eksporcie towarów do uszlachetniania obliczone będą na bazie towarów zaliczonych w „Nomenklaturze scalonej” CN do sekcji XVII „Pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające” z wyłączeniem towarów zaliczonych do pozycji CN 8703 „Pojazdy samochodowe”,

b) usługi uszlachetniania w imporcie i eksporcie towarów do uszlachetniania obliczane będą na bazie pozostałych towarów (tj. gdzie: CN ≠ 86, 8701, 8702, 8704, 8705, 8706 00, 8707, 8708, 8709, 8710 00 00, 8711, 8712, 8713, 8714, 8715 00, 8716,88, 89).

Na podstawie powyższych założeń przygotowano poniższe algorytmy do opracowania danych o imporcie i eksporcie usług uszlachetniania oraz usług napraw gdzie:

CN – Nomenklatura scalona

UU – usługi uszlachetniania

UN – usługi napraw i konserwacji dóbr ruchomych

Dx – zapłata za usługi uszlachetniania i napraw otrzymana przez **rezydenta** (przychód)

Dy – zapłata za usługi uszlachetniania i napraw otrzymana przez **nierezydenta** (rozchód dla rezydenta)

Dx_{UU} – wartość usługi uszlachetniania **czynnego** na towarach będących w procedurze uszlachetniania w międzynarodowym handlu towarami (Przychody)

Dy_{UU} – wartość usługi uszlachetniania **biernego** na towarach będących w procedurze uszlachetniania w międzynarodowym handlu towarami (Rozchody)

Dx_{UN} – wartość usługi napraw i konserwacji **czynnych** na towarach będących w procedurze uszlachetniania w międzynarodowym handlu towarami (Przychody)

Dy_{UN} – wartość usługi napraw i konserwacji **biernych** na towarach będących w procedurze uszlachetniania w międzynarodowym handlu towarami (Rozchody)

41, 42, 51, 52 – kody rodzaju transakcji stosowane w statystyce towarowej handlu zagranicznego dla towarów będących w procedurze uszlachetniania

eks – eksport

imp – import

1) obrót uszlachetniający czynny, gdzie:

UU ∈ (CN ≠ 86, 8701, 8702, 8704, 8705, 8706 00, 8707, 8708, 8709, 8710 00 00, 8711, 8712, 8713, 8714, 8715 00, 8716, 88, 89)

wartość importu towarów do uszlachetniania przez rezydenta:

X1 – kod rodzaju transakcji = 41, 42

wartość eksportu towarów po uszlachetnianiu przez rezydenta:

X2 – kod rodzaju transakcji = 51, 52

$$\mathbf{Dx_{UU}} = \mathbf{X2(eks51 + eks52)} - \mathbf{X1(imp41 + imp42)}$$

2) obrót uszlachetniający bierny, gdzie:

UU ∈ (CN ≠ 86, 8701, 8702, 8704, 8705, 8706 00, 8707, 8708, 8709, 8710 00 00, 8711, 8712, 8713, 8714, 8715 00, 8716,88, 89)

wartość eksportu towarów do uszlachetniania przez nierezydenta :

Y1 – kod rodzaju transakcji = 41, 42

wartość import towarów po uszlachetnieniu przez nierezydenta:

Y2 – kod rodzaju transakcji = 51

$$Dy_{UU} = Y2(\text{imp}51) - Y1(\text{eks}41 + \text{eks}42)$$

3) usługi napraw i konserwacji dóbr ruchomych – czynne, gdzie:

UN ∈ (CN = 86, 8701, 8702, 8704, 8705, 8706 00, 8707, 8708, 8709, 8710 00 00, 8711, 8712, 8713, 8714, 8715 00, 8716,88, 89)

wartość importu towarów do uszlachetniania przez rezydenta:

X1 – kod rodzaju transakcji = 41, 42

wartość eksportu towarów po uszlachetnieniu przez rezydenta:

X2 – kod rodzaju transakcji = 51, 52

$$Dx_{UN} = X2(\text{eks}51 + \text{eks}52) - X1(\text{imp}41 + \text{imp}42)$$

4) usługi napraw i konserwacji dóbr ruchomych – bierne, gdzie:

UN ∈ (CN = 86, 8701, 8702, 8704, 8705, 8706 00, 8707, 8708, 8709, 8710 00 00, 8711, 8712, 8713, 8714, 8715 00, 8716,88, 89)

wartość eksportu towarów do uszlachetniania przez nierezydenta:

Y1 – kod rodzaju transakcji = 41, 42

wartość import towarów po uszlachetnieniu przez nierezydenta:

Y2 – kod rodzaju transakcji = 51

$$Dy_{UN} = Y2(\text{imp}51) - Y1(\text{eks}41 + \text{eks}42)$$

5) Saldo obrotu uszlachetniającego czynnego

$$Dx = Dx_{UU} + Dx_{UN}$$

6) Saldo obrotu uszlachetniającego biernego

$$Dy = Dy_{UU} + Dy_{UN}$$

7) wartość salda wymiany usług uszlachetniania oraz napraw i konserwacji dóbr ruchomych

$$D = Dx - Dy$$

a) jeżeli wartość $D > 0$ to **nadwyżka** w wymianie usług uszlachetniania oraz napraw z zagranicą

b) jeżeli wartość $D < 0$ to **deficyt** w wymianie usług uszlachetniania oraz napraw z zagranicą

Następnie na podstawie danych o międzynarodowej wymianie usług należy obliczyć wartości dla zmiennych U_x i U_y oraz korzystając z danych o międzynarodowej wymianie towarów dla zmiennych Y i X .

2. Koncepcja uwzględnienia zmiany metodologicznej dotyczącej obrotu uszlachetniającego na bazie danych o międzynarodowej wymianie towarów i międzynarodowej wymianie usług.

W drugiej koncepcji do opracowania informacji o imporcie i eksporcie usług uszlachetniania oraz usług napraw i konserwacji dóbr ruchomych bazuje się na danych gromadzonych w badaniu „Międzynarodowy handel usługami” w oparciu o formularze:

a) DNU-R „Sprawozdania o międzynarodowej wymianie usług za rok ...”,

b) DNU-K „Sprawozdania o międzynarodowej wymianie usług za kwartał ...”).

Dla otrzymania kompletnych wyników prezentowanych w rachunkach narodowych o eksporcie i imporcie towarów i usług w gospodarce narodowej do danych z zakresu międzynarodowej wymiany usług dodaje się dane z zakresu międzynarodowej wymiany towarów. Przy czym, z zakresu danych dotyczącego międzynarodowej wymiany towarów wyeliminowane są towary znajdujące się w procedurze uszlachetniania. Oznacza to, że zgodnie ze zmianą metodologiczną w ESA 2010 towary przekraczające granicę w ramach obrotu uszlachetniającego (bez zmiany własności) nie są ujmowane się jako import i eksport towarów tylko jako import i eksport usług uszlachetniania.

Zgodnie z przyjętymi powyżej założeniami obliczenie skorygowanych wartości importu i eksportu towarów i usług przebiega wg poniższych algorytmów:

a) wartość importu towarów i usług po korekcie:

$$NY = Y + Dy + Uy$$

gdzie:

NY – nowa wartość importu towarów i usług,

Załącznik nr 2 do raportu z wykonania zadania: „Badanie obrotu uszlachetniającego w wymianie międzynarodowej dla potrzeb rachunków narodowych”

Y – import towarów (*bez towarów w procedurze uszlachetnienia*),

Dy – zapłata za usługi uszlachetniania i napraw otrzymana przez **nierezydenta** (rozchód dla rezydenta),

Uy – wartość importu usług ogółem (*bez usług uszlachetniania*).

b) wartość eksportu towarów i usług po korekcie:

$$\mathbf{NX} = \mathbf{X} + \mathbf{Dx} + \mathbf{Ux}$$

gdzie:

NX – nowa wartość eksportu towarów i usług,

X – eksport towarów (*bez towarów w procedurze uszlachetnienia*),

Dx – zapłata za usługi uszlachetniania i napraw otrzymana przez **rezydenta** (przychód),

Ux – wartość eksportu usług ogółem (*bez usług uszlachetniania*).

Aby przeprowadzić powyższe obliczenia w pierwszej kolejności, bazując na danych o międzynarodowej wymianie usług, należy zestawić wartości usług uszlachetniania oraz usług naprawy i konserwacji dóbr ruchomych. Naliczenie danych wykonuje się zgodnie z metodologią badania w oparciu o poniższe algorytmy, gdzie

UU – usługi uszlachetniania

UN – usługi napraw i konserwacji dóbr ruchomych

Dx – zapłata za usługi uszlachetniania i napraw otrzymana przez **rezydenta** (przychód)

Dy – zapłata za usługi uszlachetniania i napraw otrzymana przez **nierezydenta** (rozchód dla rezydenta)

Kod usługi 150 – Usługi uszlachetniania

Kod usługi 160 – Naprawy i konserwacja dóbr ruchomych

Przychód – wartość usługi dostarczonej nierezydentowi (Eksport)

Rozchód – wartość usługi nabytej od nierezydenta (Import)

1) *usługi uszlachetniania - czynne, gdzie:*

Dx_{UU} – wartość usług uszlachetniania dostarczona nierezydentom,
dane z Dział 1 r.3 dla kodu usługi = 150

$$\mathbf{Dx}_{UU} = \text{Przychód} \rightarrow \text{gdzie kod usługi} = 150$$

2) *usługi uszlachetniania - bierne, gdzie:*

Dy_{UU} – wartość usług uszlachetniania nabyta od nierezydentów,
dane z Dział 2 r.3 dla kodu usługi = 150

Załącznik nr 2 do raportu z wykonania zadania: „Badanie obrotu uszlachetniającego w wymianie międzynarodowej dla potrzeb rachunków narodowych”

$$Dy_{UU} = \text{Rozchód} \rightarrow \text{gdzie kod usługi} = 150$$

3) usługi napraw i konserwacji dóbr ruchomych – czynne, gdzie:

Dx_{UN} – wartość usług napraw i konserwacji dóbr ruchomych dostarczona nierezydentom, dane z Dział 1 r.3 dla kodu usługi = 160

$$Dx_{UN} = \text{Przychód} \rightarrow \text{gdzie kod usługi} = 160$$

4) usługi napraw i konserwacji dóbr ruchomych – bierne, gdzie:

Dy_{UN} – wartość usługi napraw i konserwacji dóbr ruchomych nabyta od nierezydentów, dane z Dział 2 r.3 dla kodu usługi = 160

$$Dy_{UN} = \text{Rozchód} \rightarrow \text{gdzie kod usługi} = 160$$

5) wartość przychodów z tytułu dostarczania usług w handlu międzynarodowym

$$Dx = Dx_{UU} + Dx_{UN}$$

6) wartość rozchodów tytułu wymiany usług w handlu międzynarodowym

$$Dy = Dy_{UU} + Dy_{UN}$$

7) wartość salda wymiany usług uszlachetniania oraz napraw i konserwacji dóbr ruchomych

$$D = Dx - Dy$$

a) jeżeli wartość $D > 0$ to **nadwyżka** w wymianie usług uszlachetniania oraz napraw z zagranicą

b) jeżeli wartość $D < 0$ to **deficyt** w wymianie usług uszlachetniania oraz napraw z zagranicą.

Następnie na podstawie danych o międzynarodowej wymianie usług należy naliczyć wartości dla zmiennych U_x (eksport) i U_y (import) oraz korzystając z danych o międzynarodowej wymianie towarów uzyskać dane dla zmiennych Y (import) i X (eksport).